

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Jätelain muutos

Hallitussihteeri Ella Särkkä, ympäristöministeriö
Keski-Suomen kuntien jätehuolto -tilaisuus
25.10.2017, Jyväskylä

Jätelain muutos – tausta ja dokumentaatio

Hallitusohjelman kirjaus: Muutetaan jätelakia siten, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteisiin alueelliset erityispiirteet huomioiden.

Vuoden 2017 alussa voimaan tulleella hankintalailla (1397/2016) vaikutusta myös kunnalliseen jätehuoltoon.

- Jätehuollon toimialalle 15 %:n ulosmyyntiraja vuoden 2017 loppuun

Jätelain muutokseen liittyvät dokumentit löytyvät ym.fi – sivuilta:

Polku:

Etusivu > Ympäristö > Lainsäädäntö ja ohjeet > Ympäristönsuojelun valmisteilla oleva lainsäädäntö > Jätelain muutos

Linkki:

<http://www.ym.fi/fi->

[FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Ymparistonsuojelun_valmisteilla_oleva_lainsaadanto/Jatelain_muutos](http://www.ym.fi/fi-)

Aiempiä vaiheita

- YM:n vaikutusarvio hallitusohjelman mukaisesta vastuun rajaamisesta (YMra 20/2016), lisäksi YTP:n teettämä vaikutusarvio
- YM asetti 22.8.2016 työryhmän valmistelemaan jätelain muutosta sekä selvittämään jätelain ja hankintalain yhteensovittamista + tekemään näitä koskevat ehdotukset vaikutusarviointeineen.
 - Työryhmä piti viimeisen kokouksensa 28.2.2017. Työryhmä oli varsin erimielinen; loppuraporttiin (n. 15s.) jätettiin runsaasti eriäviä mielipiteitä ja täydentäviä lausumia (n. 50s.)
- YM tilasi työryhmän työn tueksi selvitysmies Mikko Alkiolta selvityksen jätelain ja hankintalainsäädännön rajapinnoista
- HE-luonnos valmisteltiin työryhmän loppuraportin ja muun valmisteluaineiston pohjalta

HE-luonnos lausunnoilla kesällä

Luonnoksen keskeinen sisältö

- Kunnan vastuu yhdyskuntajätehuollossa rajattaisiin asumisen ja kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan jätteisiin sekä maa- ja metsätalouden vaarallisiin jätteisiin
- Kunnan toissijaista jätehuoltovelvollisuutta (TSV) ja siihen liittyviä menettelyjä täsmennettäisiin.
- Poikkeamismahdollisuuteen velvollisuudesta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon tehtäisiin yhdyskuntajätehuollon vastuunjaosta johtuvat muutokset
- Kuntien jätehuoltoyhtiöiden kirjanpitovelvoitteita ja jätteen kuljettajan tiedonantovelvoitteita täsmennettäisiin. Kuljettajan tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti sanktioitaisiin jätelain rikkomisena.
- Kunnan jätehuollon toimialalle säädettäisiin pysyväksi sidosyksikön markkinaehtoisen toiminnan ulosmyyntirajaksi 10 % ilman 500 000 € ylärajaa
- Tehdään EU:n elohopea-asetuksen täytäntöön panemiseksi tarvittavat tekniset muutokset → sittemmin sovittu tehtäväksi erillinen HE

Erillinen vaikutustenarviointimuistio

- Tukena taloustieteellinen asiantuntijalausunto VTT Janne Tukiaiselta
 - Lainmuutoksen vaikutuksista ei voida antaa määrällisesti yksiselitteistä arviota ja kuvailevaankin arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä. Vaikutusten arviointia voidaan pitää vain suuntaa-antavana.

Lausuntokierros

- Lausuntokierros päättyi 15.8. Lausuntoja annettiin 69 kpl + 6 kpl ”ei lausuttavaa” ja 5 kpl ”ei lausuntoa”
- Lausuntokooste ym.fi-sivuilla
- Lakiesitys sai sidosryhmiltä odotetusti ristiriitaisen vastaanoton.
 - Eri sidosryhmät kannattivat joitakin osia lakiesityksen ehdotuksista, mutta ehdotusten kokonaisuus ei juuri saanut minkään tahon tukea.
- Jatkovalmistelun yhteydessä hahmoteltava myös jäteasetuksen muutoksia
→ TSV-sääntelyä sekä jätehuoltopalvelujen kirjanpitoa ja jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuutta koskevat tarkemmat säännökset
- **Poliittinen keskustelu kesken**

Selvitykset

- Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, että ”Esitys on osa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on kehittää jätealan markkinoita säätämällä kunnallisen jätteenkäsittelyinfran eriyttämisestä sekä luomalla jätteiden ja sivuvirtojen markkinapaikka”
- Selvitys kunnallisen jätteenkäsittelyinfran avaamisesta valmistui 21.9.2017
- Markkinapaikkaa selvitetty alustavasti virkamiesvoimin kesällä 2017 ja jatkotyötä hankkeistetaan parhaillaan.

Selvitys kunnallisen jätteenkäsittelyinfran avaamisesta

- Taustalla selvitysmiehen ehdotus jätteenpoltto- ja biokäsittelypalvelujen eriyttämisestä (yhtiöittämisvelvoite) ja kaatopaikkainfran avaamisesta.
- Oikeustieteellinen selvitys, tekijänä AA Mika Pohjonen (Hannes Snellman Asianajotoimisto)
 - Perustuslaissa säädetty omaisuuden suoja, hankintalain sidosyksikkösäännös, kuntalain yhtiöittämissäännökset, perustuslain kunnan itsehallintoa koskeva sääntely sekä jätelain säännökset muutosehdotuksineen.
- Selvityksen perusteella näyttää siltä, että jätteenkäsittelyinfran eriyttämistä koskeva hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa esitetty tavoite on käytännössä jo pääosin toteutettu. Kaikki jätteenpolttolaitokset ja osa biokäsittelylaitoksista on jo yhtiöitetty.
- Yhtiöittämisvelvollisuuden säätäminen olisi selvityksen mukaan oikeudellisesti ongelmallinen ratkaisu oikeusperustan epävarmuuden ja perustuslain omaisuudensuojan vuoksi.

Markkinapaikka

- Taustalla selvitysmiehen yhdessä KKV:n kanssa tekemä aloite kansallisesta markkinapaikasta
- Alustavissa selvityksissä kesän aikana
 - Tarkasteltu kahta raidetta/osa-aluetta.
 - Lakisääteinen osa markkinapuutteen osoittamiseen
 - Vapaaehtoinen, kaikille avoin valtakunnallinen markkinapaikka
 - Käyty KKV-vetoisesti keskusteluja, joissa mukana YM, TEM, YTP, Kuntaliitto ja Kivo
 - Selvitetty kotimaisia ja ulkomaisia ”markkinapaikkoja”

Alustava hankesuunnitelma

- Hankkeen tavoitteena on selvittää mahdollisuutta perustaa jätteiden markkinapaikka, joka vastaisi kiertotalouden haasteisiin materiaalikierron loppupäässä.
 - Ensimmäisessä vaiheessa keskitytään siihen, että markkinapaikan avulla voidaan osoittaa avoimesti ja läpinäkyvästi kunnan toissijaisen vastuun edellyttämä markkinapuute.
 - Ajan myötä markkinapaikasta voi kehittyä kaikkien jätteiden ja sekundaaristen materiaalien vaihdannan keskuspaikaksi kiertotalouden toteuttamiseksi.
- Eri toimijoiden tavoitteet markkinapaikan suhteen on selvitettävä ja sovitettava yhteen.
- Kehittäminen tehdään yhteistyössä sidosryhmien kanssa, jolloin toimijoiden käytännön kokemukset ja näkemykset tulevat huomioiduiksi markkinapaikan suunnittelussa.
- YM-vetoinen hanke
 - Mukana myös mm. KKV, TEM, Sitra?, Motiva?, SYKE?
 - Seurantaryhmän perustaminen

Kysymyksiä

- Mitä lainsäädännöllisiä ratkaisuja markkinapaikan käyttö vaatii?
 - Markkinapuutteen toteamisen todentaminen?
 - Markkinapaikan suhde hankintalainsäädäntöön (julkiset hankkijat)?
- Mahdollisuudet edistää etusijajärjestyksen toteuttamista ja jätehuollon investointeja?
- Mikä taho perustaa/hallinnoi markkinapaikkaa?
- Miten olemassa ja kehitteillä olevia ympäristöhallinnon tietojärjestelmiä voidaan hyödyntää markkinapaikan jätetiedon tuottamisessa?
 - VAHTI
 - Jätedirektiivimuutos ja jätetilastoinnin kehittäminen edellyttävät uuden jätetietojärjestelmän kehittämistä
- Miten markkinapaikka kytkeytyy olemassa ja kehitteillä oleviin jätealan alustoihin/markkinapaikkoihin tai Teolliset symbioosit Suomessa (FISS) – toimintamalliin ja Synergie-alustaan?
- jne.